

La fi del fujimorisme?

Alberto Fujimori té la pael·la de l'estat pel mànec per tornar a ser proclamat president del Perú. L'administració nord-americana no s'atreveix a denunciar-ho obertament perquè Fujimori és un dels seus principals aliats a Sud-amèrica.

Aquest diumenge, dia 28 de maig, Perú torna als col·legis electorals per triar, en segona tanda, el president, enmig de les sospites de frau i la utilització partidista de les estructures de l'estat a favor d'Alberto Fujimori.

El frau amenaça la segona tanda de les eleccions presidencials peruanes del dia 28 de maig, en les quals s'enfrontaran Alberto Fujimori i Alejandro Toledo. Els observadors internacionals i els seguidors de l'opositor Toledo temen que no es cometin les irregularitats de la primera volta, el 9 d'abril, guanyada pel president Fujimori, candidat de Perú 2000.

"Hi ha senyals inquietants que es podria repetir la situació de la primera volta—declarava Eduardo Stein, l'ex-ministre d'Exteriors de Guatemala que presideix la missió d'observadors de l'Organització d'Estats Americans (OEA)—, però encara no sabem si hi haurà garanties d'una elecció neta i transparent".

El Centre Carter, amb seu a Atlanta (EUA), també va mostrar-se pessimista. "Si no hi ha millores immediates, el procés electoral fracassarà, perquè no complirà les condicions mínimes d'una consulta democràtica", diu un comunicat del centre impulsat per l'ex-president demòcrata. Els recels són compartits pel departament nord-americà d'estat, que segueix amb preocupació les eleccions. "Falta poc temps per a posar remei a les deficiències", proclama un document del Departament d'Estat.

Irregularitats de la primera tanda. El temor es justifica perquè

el govern no ha donat resposta a les denúncies sobre les irregularitats comeses en la consulta del 9 d'abril, especialment sobre la manipulació de les actes de l'escrutini. Ben altrament, els funcionaris electorals es mantenen en el seu lloc, les tele-

El govern peruà no ha donat resposta a les denúncies sobre les irregularitats comeses en la consulta del 9 d'abril.

visions estatals continuen fent campanya pel president a la descarrada, i des dels serveis socials, sobretot els menjadors populars dels suburbis, hi ha crides a votar per Fujimori. Per acabar-ho d'adobar el Jurat Nacional d'Eleccions va donar la raó al president en el cas de la utilització de l'avió oficial en un acte a Cuzco, el 21 de març, arran d'una denúncia presentada per la coalició Somos Perú.

Amb la finalitat de fer més difícil el frau, Toledo, candidat de Perú

Possible, incrementa els contactes amb les diplomàcies occidentals. La setmana passada es va reunir amb els ambaixadors de França i el Canadà a Lima, Antoine Blanca i Graene Clark, respectivament. Unes hores després de les entrevistes, anava a Buenos Aires per reunir-se amb el president argentí, Fernando de la Rúa, que ha expressat públicament les seves simpaties pel candidat opositor.

La diplomàcia nord-americana és prudent. Un altre frau com el de la primera volta l'obligaria a distanciar-se del president peruà, un dels principals aliats a Sud-amèrica. Encara que crític amb les seves decisions autoritàries, el president nord-americà Bill Clinton destaca de Fujimori la política econòmica, el compromís en la lluita contra el narcotràfic i la fermesa en el combat contra les dues organitzacions insurgents, Sendero Luminoso i el Moviment Revolucionari Tupac Amaru (MRTA).

Les pressions de Clinton ja foren decisives en la primera tanda. Quan el frau va adquirir proporcions d'escàndol, arran de les denúncies dels observadors internacionals, el govern de Clinton hi va intervenir per demanar a Fujimori que convoqués una segona tanda. Segons les xifres de la junta electoral, Fujimori havia obtingut el 49,87% dels vots, i Toledo, el 40,24%

Hi ha analistes que opinen que el president és acabat políticament, després de dos mandats (1990-2000) i que ha perdut la legitimitat amb la falsificació d'un milió de signatures per poder-se presentar a les eleccions i les irregularitats de la primera tanda. "Si Fujimori guanya, hi haurà una crisi de credibilitat", va declarar Rafael Roncagliolo, director de Transparència.

Més contundent és el Centre d'Estudis de la Realitat Peruana (CERP), que considera que en la segona tanda s'opta entre democràcia i totalitarisme. "Fujimori no es podrà mantenir en el poder perquè es trobarà encarat a uns ciutadans indignats", assegura el centre d'estudis.

Indiferent a les crítiques, el president continuava la campanya electoral predicant per tots els racons del país la necessitat de continuar una política econòmica que ha aconseguit d'aturar la inflació i atreure inversions estrangeres. Encara que la pobresa no hagi baixat aquests últims anys, el discurs penetra en els sectors més desfavorits, que són la base social del fujimorisme, des que aquest enginyer d'ascendència japonesa va derrotar, de forma sorprenent, el reconegut escriptor Mario Vargas Llosa en les eleccions del 1990. Cinc anys després, Fujimori va vèncer Javier Pèrez de Cuéllar, un diplomàtic que havia estat secretari general de les Nacions Unides.

Inexperiència de Toledo. En les intervencions, Fujimori es presenta com el garant de l'estabilitat política i econòmica i critica la inexperiència de Toledo. Malgrat que reconeixen la millora econòmica, la classe mitjana i els empresaris s'han anat desmarcant d'un president autoritari, capaç de dissoldre el Parlament el 1992, de fer votar el canvi de la constitució per poder presentar-se a la reelecció i de confiscar un canal de televisió crític. Un president massa esquitxat per les corrupteles i els excessos del servei d'intel·ligència (SIN), dirigit pel tenebrós Vladimiro Montesinos.

"El Cholo" Toledo, tan inexpert com Fujimori l'any 1990, repre-

La premsa groga, en auxili de Fujimori

La premsa groga, addicta al president Fujimori, ha accentuat aquests últims dies els atacs contra el candidat opositor Alejandro Toledo. Amb un llenguatge groller i despectiu, que pretén arribar als peruans de baix nivell cultural, els diaris *El Chino*, *El Men*, *La Yuca*, *La Chuchi*, *Referéndum*, *El Mananero* i *Ajá* dediquen tant d'espai a calumniar Toledo i la seva dona, Eliane Karp, com a informar sobre violacions, assalts i morts violentes.

"Toledo promet *chamba*, pero mai no ha treballat", es podia llegir en un titular d'*El Chino*. *La Yuca* anava més enllà dient que Karp tenia molta experiència a "posar banyes" a Toledo. "Ni ara no sap si la seva filla Shantal és de Toledo", assegurava. *El Men* s'atrevia a escriure que els peruans consideraven el candidat opositor "violent i poc fiable per a dirigir un país que arrenca".

La campanya de desprestigi no es redueix als diaris sensacionalistes, anomenats al Perú "premsa *chicha*". La revista *Sí*, d'informació política, vincula Toledo amb l'ex-president Alan

García (1985-90), que hagué d'exiliar-se per no haver d'assumir els càrrecs de corrupció. Amb García, Perú va viure un període d'hiperinflació (més del 1.000% anual) i de recessió econòmica per causa de les mesures populistes.

En les fotos de *Sí*, Toledo hi apareix sempre amb un got, que el peu de foto s'encarrega de dir que és ple de whisky Johnny Walker, quan ho és d'aigua, la beguda preferida del candidat. En alguns articles fins i tot s'arriba a afirmar que el principal conseller de Toledo es diu Johnny Walker.

Les acusacions, també prodigades per algunes cadenes de televisió, tenen a veure amb la tradicional submissió d'una part de la premsa al poder, que reparteix prebendes en forma de publicitat. Segons dades de Transparència, el govern va destinar, entre el gener i l'octubre del 1999, 420.000 dòlars de publicitat per a *El Chino*. Canal 4, una de les cadenes de televisió que fan la pilota a Fujimori, en va rebre 15 milions aquest mateix període. A. C.

sentia el canvi d'estil, però sense voluntat de modificar la política econòmica, que es considera adequada en aquests temps de mundialització. Economista format als Estats Units i amb experiència en el Banc Mundial, el candidat de Perú Posible és ben vist pels organismes internacionals de crèdit i les capitals occidentals i és sostingut per amplis sectors, des dels conservadors, representats per Vargas Llosa, amb qui es va reunir a Lima fa dues setmanes, fins a la socialdemòcrata Aliança Popular Revolucionària Americana (APRA), de l'ex-president Alan García. A tots, els uneix el desig de derrotar el "Chino" Fujimori, que sembla resistir l'investida, tal com pronostiquen les enquestes, que donen el 46% dels vots a cadascun dels candidats.

Alejandro Toledo està, ara per ara, empatat en intenció de vot amb Fujimori. Aquest candidat, sostingut per un espectre polític que va des dels conservadors fins als socialdemòcrates de l'APRA, representa un canvi d'estil, però en cap cas una alternativa econòmica, que Toledo considera adequada.

Antoni Castel